

UNIVERSITY OF THE PUNJAB

M.A./M.Sc. Part – I Annual Exam – 2019

Roll No.

Subject: Persian

Paper: I (Dastoor-e-Zaban-e-Farsi Wa Tarjama)

Time: 3 Hrs.

Marks: 100

نوٹ: اس پرچے کے دو حصے ہیں۔ پہلے تینوں سوال لازمی ہیں۔ دوسرے حصے کا سوال نمبر ۴ لازمی ہے۔ جبکہ باقی تین سوالات میں سے کسی دو کے جواب درکار ہیں۔

[حصہ اول]

سوال نمبر ۱۔ از پرسش های زیر فقط ده تارا انتخاب نمائید و به زبان فارسی به اختصار جواب بدهید: [20]

الف۔ دستور زبان فارسی چیست؟	ب۔ 'نرو' کدام فعل است؟
ج۔ اقسام کلمه چند است؟ فقط نام ببرید؟	د۔ حرف چیست؟
ه۔ اسم مصغر چیست؟	و۔ فعل ماضی چیست؟
ز۔ ضمیر چیست؟	ح۔ صفت عالی چیست؟
ط۔ متشابه چیست؟	ی۔ مترادف چیست؟
ک۔ اسم ذات چیست؟	ل۔ اسم ساده یا بسیط چیست؟
م۔ نام های روز های هفته بنویسید؟	

سوال نمبر 2۔ درج ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک کا فارسی میں ترجمہ لکھیں۔ [20]

الف: میر محمد حجازی 1900ء میں تہران میں پیدا ہوئے۔ اس کے والد سید نصر اللہ ایک فاضل شخص تھے۔ حجازی کی والدہ ہما خانم بھی ایک معزز خاندان سے تعلق رکھتی تھیں۔ محمد حجازی نے ابتدائی تعلیم اپنے والد بزرگوار سے حاصل کی۔ وہ بارہ سال کی عمر تک مدرسہ "ہدایت" میں پڑھے۔ اس کے بعد تہران کے کیتھولک سکول میں داخلہ لیا۔

(درج ذیل)

ب: فارسی داستان سرائی کا آغاز برصغیر پاک و ہند میں دورہ سلاطین دہلوی میں ہوا۔ امیر خسرو دہلوی فارسی زبان کے بہت بڑے شاعر تھے اور پہلے شخص ہیں جنہوں نے عشقیہ داستان "دولرانی خضر خان" لکھی اور اس عہد میں محمد عوفی نے نثر میں "جوامع الحکایات ولوامع الروایات" لکھی جس میں زیادہ تر تاریخی داستانیں ہیں۔ اس کتاب کو داستانوں کا مجموعہ کہا جا سکتا ہے جو برصغیر پاک و ہند میں فارسی میں لکھا گیا۔

سوال نمبر 3۔ درج ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک کا فارسی میں ترجمہ لکھیں۔ [20]

الف: آج موسم بہت اچھا ہے۔ ہلکی ہلکی بارش ہو رہی ہے۔ جو ارد گرد کی چیزوں کی خوبصورتی میں اضافہ کر رہی ہے۔ آپ نے دیکھا ہی ہو گا کہ بارش کے بعد ہر چیز دھل سی جاتی ہے۔ میرا دل چاہتا ہے کہ بارش میں مزے مزے کے پکوان بناوں۔ عموماً نہ صرف لاہور میں بلکہ برصغیر میں مختلف پکوان بنا کر بارش کا لطف اٹھایا جاتا ہے۔

ب: پروین اعتصامی ایرانی خواتین شاعروں میں زبردست شاعرہ ہیں۔ ان کے والد یوسف اعتصامی جدید فارسی ادب کے معروف مترجمین اور مصنفین میں سے تھے۔ انہوں نے بچپن ہی سے شعر کہنا شروع کر دیے اور اپنی جوانی کے عالم میں جب فوت ہوئیں تو اپنے زمانے کے معروف شاعروں میں ان کا شمار ہوتا تھا۔

[حصہ دوم]

سوال نمبر 4۔ ماضی استمراری اور فعل حال کی تعریف کریں نیز ہر ایک کے بنانے کا طریقہ لکھیں، اور "آمدن" مصدر سے گردان بنائیں اور اردو معانی لکھیں۔ [20]

سوال نمبر 5۔ فعل امر کی تعریف کریں۔ بنانے کا طریقہ اور "دادن" مصدر سے گردان بنائیں۔ [10]

سوال نمبر 6۔ شبہ جملہ کی تعریف کریں۔ اور دو مثالوں سے وضاحت کریں۔ [10]

سوال نمبر 7۔ ضمائر شخصی منفصل اور متصل کی تعریف لکھیں اور مثالوں سے وضاحت کریں۔ [10]

UNIVERSITY OF THE PUNJAB

M.A./M.Sc. Part – I Annual Exam – 2019

Roll No.

Subject: Persian

Paper: II (Nasar-e- Classic-e- Farsi)

Time: 3 Hrs. Marks: 100

نوٹ: تمام سوالات کے نمبر برابر ہیں
سوال ۱: کسی ایک اقتباس کا سلیس اردو ترجمہ کریں؟

الف: مردکی را چشم درد خاست. پیش بیطاری رفت که دوا کن. بیطاری از آنچه در چشم چارپایان می کرد، در دیده او کشید و کور شد. حکومت به داور بردند، گفت هیچ تاوان نیست اگر این جز نبودی پیش بیطار نرفتی. مقصود از این سخن آن است تا بدانی که هر آن که ناآموزده را کار بزرگ فرماید، با آن که ندامت برد، به نزدیک خردامندان بخت رای منسوب گردد.

ب: اما مردمان بیگانه را هر روز مهمان مکن، که هر روز بسزا به حق مهمان نتوانی رسید. بنگر تا به یک ماه چند بار میزبانی خواهی کردن، آنکه سه بار خواهی کردن یک بار کن و نفقاتی که در آن سه مهمانی خواهی کردن در یک مهمانی کن، تا خوان تو از عیبی بری بود و زبان عیب جویان از تو بسته بود، چون مهمانان در خانه تو آیند هر، هر کسی را پیشباز همی رو و تقریبی همی کن.

سوال ۲: کسی ایک اقتباس کا سلیس اردو ترجمہ کریں؟

الف: در آن نواحی مردی بوده که او را علی قهندزی خواندندی، و مدتی در آن ولایت بسر برده و دزدیها و غارتها کردی و مفسدی چند، مردمان جلد یاری یار شده و کاروانها می زدند و دیه ها غارت می کردند و این خبر به امیر رسیده بود. هر شهنه که می فرستاد، شر او دفع نمی شد، چون آنجا رسید این علی قهندزی جایی که آن را قهندز گفتندی و حصار قوی در سوراخی بر سر کوهی داشت، به دست آورده بود که به هیچ حال ممکن نبود آن را به جنگ ستدن.

ب: باره سنگین داشت، شهری آبادان و بر در شهر اسطوانه ای سنگین دیدم چیزی در آن نوشته بود به خطی دیگر از تازی. از یکی پرسیدم که این چه چیزی است گفت طلسم کزدمی است که هرگز عقرب در این شهر نباشد و نیاید. و اگر از بیرون آورند و رها کنند بگریزد و در شهر نیاید بالای آن ستون ده ارش قیاس کردم و کشاورزی ایشان همه گندم است و درختان انجیر و زیتون و بادام و انگور فراوان است.

(ورق الی)

سوال ۳: درج ذیل کتابوں میں سے کسی ایک پر اردو میں نوٹ لکھیں؟

۱۔ ادبیات فارسی میں گلستان سعدی کا مقام ۲۔ قابوس نامہ کا موضوع اور طرز بیان

سوال ۴: درج ذیل کتابوں میں سے کسی ایک پر فارسی میں نوٹ لکھیں؟

۱۔ نقد برچہار مقالہ ۲۔ اہمیت تاریخ بیہقی در تاریخ نویسی

سوال ۵: درج ذیل سوالات میں سے کسی دس کے جوابات تحریر کریں؟

- ۱۔ نام دو مقالات چہار مقالہ بنویسید؟
- ۲۔ سبب تالیف ہند نامہ چیست؟
- ۳۔ گلستان سعدی چند باب دارد؟
- ۴۔ موضوع گلستان سعدی فلسفہ است یا اخلاق؟
- ۵۔ مزار سعدی در کدام شهر ایران است؟
- ۶۔ تالیف ابوالفضل بیہقی کتاب شعری بود یا نثری؟
- ۷۔ اسم چہار ابواب گلستان سعدی بنویسید؟
- ۸۔ در ضعف پیری کدام باب گلستان سعدی است؟
- ۹۔ نظامی عروضی به سمرقند چه نسبت دارد؟
- ۱۰۔ باب چہارم گلستان سعدی چند حکایات دارد؟
- ۱۱۔ ہند نامہ اسم دیگر کدام کتاب است؟
- ۱۲۔ موضوع باب اول قابوس نامہ چیست؟
- ۱۳۔ سفر نامہ ناصر خسرو درباره کدام سفر است؟
- ۱۴۔ مجمع النوادر چرا بہ نام چہار مقالہ معروف است؟
- ۱۵۔ آیا سعدی بہ ہندوستان آمدہ بود یا نہ؟

UNIVERSITY OF THE PUNJAB

M.A./M.Sc. Part – I Annual Exam – 2019

Subject: Persian

Paper: III (Shair-e-Classic-e-Farsi)

Roll No.

Time: 3 Hrs. Marks: 100

سوال نمبر ۱. از سوال های زیر فقط ده سوال را مختصر پاسخ بدهید. (20)

۱. عرفی شیرازی در چه زمان به شبه قاره آمده بود؟
۲. عرفی در چه سبک شعر سرود؟
۳. مسعود سعد سلمان چند سال در قلعه نای زندان ماند؟
۴. موضوع قصاید مسعود سعد سلمان چیست؟
۵. یک مثنوی عطار را نام ببرید؟
۶. خیام در کدام شهر مدفون است؟
۷. موضوع رباعیات خیام چیست؟
۸. سبک شعر سرمد کاشانی چیست؟
۹. مثنوی مولانا روم چه نام دارد؟
۱۰. حافظ شیرازی در کدام شهر مدفون است؟
۱۱. نام کامل بیدل چه بود؟
۱۲. امیر خسرو کجا مدفون است؟

سوال نمبر 2: کسی ایک جز کا اردو میں ترجمہ و تشریح کریں۔ (14)

(الف)

از دو دیده سرشک خون بارم	چون ز گفتارها ت یاد آرم
من خیال ترا کجا بینم	چون همه شب ز رنج بیدارم
بر دو دیده همی بد اندیشه	هر شبی صورت تو بنگارم

(ب)

ای روزگار شیفته چندین جفا مکن	آهسته تر که چرخ جفا را ته مخورم
گشتم غلام همت خویش از برای آنک	با روشنان چرخ به همت برابرم
از من بدی ناید و ناید ز من بدی	کز عنصر لطیف و ز پاکیزه گوهرم

(درق اللی)

سوال نمبر 3: کسی ایک جز کا اردو میں ترجمہ و تشریح کریں۔ (13)

(الف)

ز خار تعلق کشیدہ دامن باش به هر چه می کشدت دل ازان گریزان باش
قد نهال خم از بار منت ثمر است ثمر قبول مکن سرو این گلستان باش

(ب)

ساقی به نور بادہ بر افروز جام ما مطرب بگو کہ کار جهان شد به کام ما
ما در پیالہ عکس رخ یار دیدہ ایم ای بی خبر ز لذت شرب مدام ما

سوال نمبر 4: کسی ایک جز کا اردو میں ترجمہ و تشریح کریں۔ (13)

(الف)

به نام آن که جان را زندگی داد طبیعت را به جان پابندگی داد
دوکون از صنع او گل به باغی ز ملکش نه فلک یک شب چراغی

(ب)

یارب ز کرم ببخش تقصیر مرا مقبول بکن ناله شب گیر مرا
ما پر ز گناه ماجرای است عجیب لطف تو کند چاره تدبیر مرا

سوال نمبر 5. درج ذیل میں سے صرف دو پر فارسی میں نوٹ لکھیں۔ 20

مسعود سعد سلمان، عرفی شیرازی، عطار نیشاپوری، خسرو دہلوی

سوال نمبر 6. درج ذیل میں سے صرف دو پر اردو میں نوٹ لکھیں۔ 20

حافظ شیرازی، صائب تبریزی، بابا طاہر عریان، سرمد کاشانی

UNIVERSITY OF THE PUNJAB

M.A./M.Sc. Part – I Annual Exam – 2019

Subject: Persian

Paper: IV (Adabiyat-e-Maasir-e-Farsi)

Roll No.
Time: 3 Hrs. Marks: 100

نوٹ: پرچہ ۳۰ فیصد فارسی میں حل کرنا لازمی ہے۔

سوال نمبر ۱: مندرجہ ذیل سوالات میں سے ۱۰ سوالات کے مختصر جوابات فارسی میں لکھیں۔

۲۰

- ۱۔ مهمترین شاعر قالب چہار پارہ چہ کسی است؟
- ۲۔ تخلص احمد شاملو چیست؟
- ۳۔ شعر سپید چیست؟
- ۴۔ احمد شاملو نمایندہ کدام لهجه فارسی است؟
- ۵۔ تاریخ تحلیلی شعر نو اثر چیست؟
- ۶۔ نویسنده سه تارچه کسی است؟
- ۷۔ سراینده مرگ رنگ چیست؟
- ۸۔ از سه داستان کوتاه صادق هدایت نام ببرید؟
- ۹۔ عنوان نخستین منظومہ آزاد نیما چیست؟
- ۱۰۔ از سه کتاب غلام حسین یوسفی اسم ببرید؟
- ۱۱۔ استاد خلیل الله خلیلی اهل کجا بود؟
- ۱۲۔ نویسنده چرند و پرند چہ کسی است؟
- ۱۳۔ عصیان مجموعه شعری کدام شاعر است؟

۲۰

سوال نمبر ۲: کسی ایک پیرا گراف کا اردو زبان میں ترجمہ کریں۔

(الف) هیچ کس نفهمید چه طور شد. خود او هم ملتفت نشد. فقط وقتی که سه تار او با کاسه چوبی اش بزمین خورد و بایک صدای کو گاه وطنین دار شکست و سه پارہ شد و سیم هایش در هم پیچیده و لوله شد، کناری پرید و او مات و متحیر در کناری ایستاد و به جمعیت نگریست و پسرک عطر فروش که حتم داشت وظیفه دینی خود را خوب انجام داده است، آسوده خاطر شد. از ته دل شکری کرد.

(ب) این شعر چنان حال را منقلب کرد که يك دفعه مثل اینکه جان تازه ای در بدنم دمیده باشند از جا جستم و فریاد زدم: آخر ای ناکام چرا بلند نمی شوی؟ تو و مردن؟ و به خودم گفتم باید يك دفعه دیگر این صورت را بینم. و بدون هیچ اندیشه و درنگی دستم رفت و چادر نماز را عتب کرد و صورت دختر پدیدار گردید، بالب خندان و زلف افشان. خم شدم و دهنم را به دهنش نزدیک کردم و از خود بی خود چشم بسته شد.

(ورق الی)

سوال نمبر ۳: کسی ایک جزد کا اردو ترجمہ، تشریح اور شاعر کا نام لکھیں: ۲۰

(الف) نو بہار آمد و شد زندہ جہان بار نگر

تو مرا زندہ کن از ساغر سرشار دگر

تا بود فصل گل و صحبت ساقی ہر گز

نروم جای دگر من نکم کار دگر

من بہ یلک زخم تو ای چرخ نیفتم از پای

گر بود عمر بینیم بہ پیکار دگر

(ب) ہمہ ہستی من آیہ تاریکیست

کہ تو را در خود تکرار کنان

بہ سحر گاہ شگفتن ہا و رستن ہای ابدی خواہد برد

من در این آیہ تو را آہ کشیدم، آہ

من در این آیہ تو را

بہ درخت و آب و آتش پیوند زدم

سوال نمبر ۴: نیما پویش کے فکروں پر مفصل نوٹ تحریر کریں۔ ۲۰

یا

سہراب پہری کے کلام کی خصوصیات بیان کریں۔

سوال نمبر ۵: صدر الدین عینی کی افسانہ نگاری کا جائزہ لیں۔ ۲۰

یا

سید محمد علی جمالی زادہ کی افسانہ نگاری کا جائزہ لیں۔

UNIVERSITY OF THE PUNJAB

M.A./M.Sc. Part – I Annual Exam – 2019

Subject: Persian

Paper: V (Naqad-e-Adabi-e-Farsi)

Roll No.

Time: 3 Hrs. Marks: 100

نوٹ: مجموعی طور پر پانچ سوالات کے جوابات لکھیے۔ پہلا سوال لازمی ہے۔ چالیس فیصد پرچہ فارسی میں حل کرنا ضروری ہے۔ تمام سوالات کے نمبر برابر ہیں۔

(۲۰)

سوال نمبر ۱: از پرسش های زیر فقط ده را پاسخ بدهید:

- (۱) نقد چیست؟
- (ب) معانی لغوی و اصطلاحی ادب بنویسید؟
- (ج) درباره استعاره چه می دانید؟
- (د) تشبیه چیست و عناصر تشبیه کدام اند؟
- (ه) نام چندی از تالیفات منیر لاهوری بنویسید؟
- (و) قصیده چند عنصر دارد؟
- (ز) قافیہ چیست؟
- (ح) موسیقی کناری شعر چیست؟
- (ط) نثر چند تا نوع دارد؟
- (ی) عاطفہ چیست؟
- (ک) رباعی چیست؟
- (ل) درباره حسامیزی چه می دانید؟

(ورق الٹئے)